

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิตปทุมมาของผู้ปลูกในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบกระบวนการจัดการการผลิตปทุมมาในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อทราบสภาพทั่วไปของการผลิต ประมาณค่าต้นทุนและผลตอบแทนของผู้ปลูกปทุมมาในจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อประมาณค่าประสิทธิภาพการผลิตของผู้ผลิตปทุมมาในจังหวัดเชียงใหม่ 4) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิตของผู้ปลูกปทุมมาในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลจากเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 15 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติแบบง่าย และวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อหาค่าประสิทธิภาพการผลิตและปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิต ด้วยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA) แบบ Two-stage DEA โดยมีบทสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังนี้

ในบทนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ผลการศึกษา ประกอบด้วย สภาพทั่วไปของการผลิตและการจัดการ ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต ปทุมมา ประสิทธิภาพการผลิต และ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิต และส่วนที่สอง ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาครั้งต่อไป และข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

7.1 ผลการศึกษา

7.1.2 สภาพทั่วไปของการผลิตและการจัดการ

เกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี เป็นเพศชายร้อยละ 60 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 40 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ และจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด เฉลี่ยแล้วเกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คนมี 2 คนที่ช่วยปลูกปทุมมา เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกปทุมมาอยู่ระหว่าง 5-10 ปี ประสบการณ์การปลูกสูงสุด 22 ปี แรงจูงใจในการปลูกปทุมมาส่วนใหญ่คือ ปทุมมาทำรายได้ได้ดีมากกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ เกษตรกรทุกรายได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกปทุมมาจากภาครัฐและหาความรู้ด้วยตัวเอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกปทุมมาระหว่าง 5 – 10 ไร่ เกษตรกรทุกรายใช้เงินลงทุนส่วนตัวในการปลูก และส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ ญาติ พี่ น้องหรือคนรู้จัก และสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมอื่นนอกจากการปลูกปทุมมา เช่น ทำสวน ทำไร่ ค้าขาย เป็นต้น เฉลี่ยแล้วมีรายได้ปีละ 92,615.38 บาท การรวมกลุ่มของเกษตรกรเป็นการรวมกลุ่มแต่เพียงรายชื่อเท่านั้นไม่ได้มีการใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกัน เกษตรกร 13 รายทำการ

ปลูกปทุมมาแบบลงแปลง อีก 2 รายปลูกแบบลงถุง และส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการปลูก มีเพียง 3 รายที่มีระบบการให้น้ำตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ขายหัวพันธุ์แบบเป็นหัวมีบางส่วนที่ขายหัวพันธุ์เป็นน้ำหนัก

7.1.2 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปทุมมา

การผลิตปทุมมาแบ่งเป็น 2 รูปแบบด้วยกันคือ การปลูกลงแปลงและการปลูกลงถุง มีรายละเอียดด้านต้นทุนและผลตอบแทนสรุปได้ดังนี้

1. การปลูกลงแปลงมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยรวมทั้งหมดไร่ละ 45,845.12 บาท แบ่งเป็น ต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 569.55 บาท ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 45,275.58 บาท ต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมด เฉลี่ยไร่ละ 33,503.24 ต้นทุนที่มากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 52.52 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 38.09 ของต้นทุนทั้งหมด บาทกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 2,398.53 บาท กำไรสุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 14,170.87 บาท รวมได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,828.99 บาท

2. การปลูกลงถุงมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยรวมทั้งหมดไร่ละ 165,680.00 บาท แบ่งเป็น ต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 477.14 บาท ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 165,222.86 บาท ต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 117,657.14 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.55 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาเป็น ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 32.56 ของต้นทุนผลตอบแทนทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 207,142.86 บาท กำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 41,940.00 บาท กำไรสุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 14,170.87 บาทรวมได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 89,485.72 บาท

7.1.3 ประสิทธิภาพการผลิต

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรตัวอย่าง โดยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA) สรุปได้ว่า เกษตรกรทั้งหมด 15 รายที่ปลูกปทุมมาสายพันธุ์เชียงใหม่พิงค์ มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตเฉลี่ย 0.90 มีเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพการผลิตอยู่ในระดับ 0.40 – 0.59 อยู่ 1 ราย ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุด ระดับ 0.60 – 0.79 มีอยู่ 2 ราย ระดับ 0.80 – 0.99 มีอยู่ 3 ราย และระดับสูงสุดคือ 1.00 มีอยู่ 9 ราย

เกษตรกรที่ประสบปัญหาส่วนเกินของการใช้ปัจจัยการผลิตมีจำนวน 5 ราย มีทั้งส่วนของปริมาณการใช้ปุ๋ย แรงงาน และค่าใช้จ่ายของสารเคมี ซึ่งเกษตรกรที่ประสบปัญหาส่วนเกินของการใช้ปัจจัยการผลิตสามารถลดปัจจัยที่เกินนั้นลงได้โดยที่ไม่ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง และมีเกษตรกร 1 ราย ที่มีประสิทธิภาพการผลิตอยู่ต่ำกว่า 1.00 แต่ไม่ประสบปัญหาส่วนเกินของการใช้ปัจจัยการผลิต

เกษตรกรทำการผลิตอยู่ในช่วงการผลิตที่ให้ผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตเพิ่มขึ้น 6 ราย ผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ 8 ราย และผลตอบแทนต่อขนาดลดลง 1 ราย ในส่วนของเกษตรกร 6 รายที่ทำการผลิตอยู่ในช่วงผลตอบแทนต่อขนาดเพิ่มขึ้นก็สามารถที่จะเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นได้โดยการเพิ่มพื้นที่การผลิตได้อีกระดับหนึ่ง ส่วนเกษตรกร 1 รายที่ผลิตอยู่ในช่วงผลตอบแทนต่อขนาดลดลง แสดงว่ามีพื้นที่การผลิตมากเกินไปทำให้ใช้ปัจจัยการผลิตได้ไม่มีประสิทธิภาพจึงควรลดพื้นที่การผลิต

7.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิต

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิตปทุมมา ได้แก่ ตัวแปรหุ่นของการรวมกลุ่ม ตัวแปรหุ่นของการเป็นเจ้าของพื้นที่ ระดับของการศึกษา และตัวแปรหุ่นของการมีระบบการให้น้ำ โดยตัวแปรหุ่นของการรวมกลุ่ม และตัวแปรหุ่นของการเป็นเจ้าของพื้นที่ มีระดับนัยสำคัญที่ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ จึงส่งผลให้ควมมีประสิทธิภาพลดลง ส่วนตัวแปรระดับของการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก จึงมีผลทำให้ควมมีประสิทธิภาพของการผลิตเพิ่มขึ้น และตัวแปรหุ่นของการมีระบบการให้น้ำมีระดับนัยสำคัญที่ .05 แต่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นเครื่องหมายลบ จึงส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพลดลง

7.2 ข้อเสนอแนะ

7.2.1 ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการผลิตปทุมมานี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นที่จะสามารถนำไปใช้ประกอบการศึกษาเกี่ยวกับปทุมมาในครั้งต่อไปอาจมีปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตได้

2. งานวิจัยทางการตลาดของปทุมมาเป็นอีกส่วนที่มีความสำคัญเพราะอาจช่วยในเรื่องการตลาดของปทุมมาทั้งในรูปแบบของหัวพันธุ์หรือไม้ตัดดอก ผู้ที่สนใจควรทำการศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้ผู้ที่ทำการศึกษาคควรที่จะสอบถามปัญหาหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรโดยตรงจะทำให้ได้งานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรมากที่สุด

7.2.2 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1. เกษตรกรควรจะทำการศึกษากการสร้างสายพันธุ์ปทุมมาใหม่ ๆ ขึ้นมาทดแทนสายพันธุ์ที่มีอยู่เดิม เพื่อเป็นการเพิ่ม โอกาสและทางเลือกของการผลิตปทุมมาเพราะสายพันธุ์ที่มีอยู่เดิมนั้นมีแนวโน้มที่จะมีการส่งออกลดลง เนื่องจากสินค้าประเภทไม้ดอกไม้ประดับนั้นต้องการความแปลกใหม่อยู่เสมอ

2. ต้นทุนด้านแรงงานเป็นส่วนที่สำคัญมากและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามค่าครองชีพที่สูงขึ้น ดังนั้นการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามที่ต้องการ ด้วยวิธีการที่ถูกต้องในระยะเวลาที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพการผลิต เช่นเดียวกันกับต้นทุนการผลิตด้านอื่นๆ เกษตรกรจำเป็นที่จะต้องแสวงหาแนวทาง เทคนิคหรือวิธีการในการลดต้นทุนการผลิต ไม่ควรยึดติดกับการปฏิบัติงานในรูปแบบที่เคยทำมาเพราะจะทำให้ไม่เกิดการพัฒนาด้านการผลิต

3. การรวมกลุ่มของเกษตรกรส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตในทางลบเนื่องจากไม่ได้มีการดำเนินการด้านการผลิตร่วมกัน ดังนั้นหากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกร่วมกันดำเนินการผลิต เช่น จัดซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกันครั้งละมากๆจะทำให้ได้ต้นทุนที่ถูกลง นับว่าเป็นสิ่งที่ดี อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินการด้านการผลิตและการตลาดร่วมกันในรูปแบบของกลุ่มนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างเต็มที่และเต็มใจจากสมาชิกทุกราย และยังต้องมีประธานกลุ่มหรือคณะกรรมการที่มีความรู้ในการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์สูงสุดอย่างเสมอภาค กลุ่มจึงจะสามารถอยู่รอดได้และมีความเข้มแข็ง